EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 5. 2022
COM(2022) 615 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2022

{SWD(2022) 615 final} - {SWD(2022) 640 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2022

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[3], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieva k hospodárskej obnove a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a zároveň posilňuje odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich

[1] Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

potenciálny rast. Okrem toho prispieva aj k posilneniu udržateľných verejných financií a k podpore rastu a tvorby pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti [bol] aktualizovaný [XX.] júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(2) Komisia 24. novembra 2021 prijala ročný prieskum udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2022. Náležite zohľadnila spoločný záväzok k ďalšiemu vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017, opätovne potvrdený na sociálnom samite v Porte v máji 2021. Európska rada 25. marca 2022 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2022. Komisia 24. novembra 2021 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Írsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie[4]. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 5. apríla 2022, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2022, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, prijatý Radou 14. marca 2022.

(3) Invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá nasledovala po globálnej pandémii, výrazne zmenila geopolitický a hospodársky kontext. Vplyv tejto invázie na hospodárstva členských štátov sa prejavil napríklad vyššími cenami energií a potravín a horšími vyhliadkami rastu. Vyššie ceny energií majú negatívny dosah predovšetkým na najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré žijú v energetickej chudobe alebo sú ňou ohrozené. Okrem toho EÚ zažíva bezprecedentný prílev ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. V tejto súvislosti bola 4. marca 2022 prvýkrát aktivovaná smernica o dočasnej ochrane[5], ktorou sa vysídleným osobám z Ukrajiny udeľuje právo na oprávnený pobyt v EÚ, ako aj prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, trhu práce, zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnemu zabezpečeniu.

(4) Vzhľadom na rýchlo sa meniacu hospodársku a geopolitickú situáciu bude európsky semester v roku 2022 pokračovať v rozsiahlej koordinácii hospodárskych politík a politík zamestnanosti a zároveň sa bude vyvíjať v súlade s požiadavkami na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v ročnom prieskume udržateľného rastu na rok 2022. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa vykonávali prijaté plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykloch semestra 2019 a 2020 alebo ich významnú podskupinu. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli revidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241, a to popri všetkých odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných do dátumu predloženia zmeneného plánu.

---

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

[5] Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

(5) Všeobecná úniková doložka je aktívna od marca 2020[6]. Komisia vo svojom oznámení z 3. marca 2021[7] vyjadrila názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať po celkovom posúdení stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v EÚ alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentných zvýšení cien energie a pokračujúcich narušení dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj na rok 2023.

(6) V súlade s prístupom uvedeným v stanovisku Rady z 18. júna 2021 k programu stability na rok 2021 sa zámery fiškálnej politiky v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení), s vylúčením dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19, ale so započítaním výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, vo vzťahu k strednodobému potenciálnemu rastu[8]. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky a s cieľom posúdiť, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou, sa pozornosť venuje aj vývoju primárnych bežných výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov[9].

(7) Komisia 2. marca 2022 prijala oznámenie, ktoré obsahovalo všeobecné usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023 a ktorého cieľom bolo podporiť prípravu programov stability a konvergenčných programov členských štátov, a tým posilniť koordináciu politík[10]. Komisia konštatovala, že na základe makroekonomického výhľadu prognózy zo zimy 2022 bude v roku 2023 zrejme vhodné prejsť z podporných súhrnných zámerov fiškálnej politiky z rokov 2020 – 2022 na všeobecne neutrálne súhrnné zámery fiškálnej politiky, pričom treba pohotovo reagovať na vyvíjajúcu sa hospodársku situáciu. Komisia oznámila, že fiškálne odporúčania pre jednotlivé členské štáty na rok 2023 by mali byť aj naďalej diferencované, pričom by sa v nich mali zohľadňovať možné cezhraničné účinky presahovania. Komisia vyzvala členské štáty, aby usmernenia zohľadnili vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch. Komisia sa zaviazala, že bude pozorne monitorovať hospodársky vývoj a podľa potreby upraví svoje politické usmernenia, a to najneskôr v rámci jarného balíka semestra koncom mája 2022.

---

6 Oznámenie Komisie Rade o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu, Brusel, 20. 3. 2020, COM(2020) 123 final.

7 Oznámenie Komisie Rade – Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky, Brusel, 3. 3. 2021, COM(2021) 105 final.

8 Odhady týkajúce sa zámerov fiškálnej politiky a ich zložiek uvedené v tomto odporúčaní sú odhady Komisie založené na predpokladoch, z ktorých vychádza prognóza Komisie z jari 2022. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nepočíta s pozitívnym vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

9 Nie sú financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

10 Oznámenie Komisie Rade: Usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023, Brusel, 2. 3. 2022, COM(2022) 85 final.

(8) Pokiaľ ide o fiškálne usmernenia poskytnuté 2. marca 2022, vo fiškálnych odporúčaniach na rok 2023 je zohľadnený zhoršený hospodársky výhľad, zvýšená neistota a ďalšie riziká horšieho než očakávaného vývoja, ako aj vyššia inflácia v porovnaní so zimnou prognózou. Na základe uvedených skutočností je v rámci fiškálnej reakcie nutné zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako aj prostredníctvom cielených a dočasných opatrení zachovať kúpnu silu najzraniteľnejších domácností s cieľom zmierniť vplyv zvýšenia cien energie a pomôcť obmedziť inflačné tlaky vyplývajúce z druhotných účinkov; fiškálna politika musí byť aj naďalej pružná, aby sa mohla prispôsobiť rýchlo sa meniacim okolnostiam, a musí byť diferencovaná v jednotlivých krajinách v závislosti od ich fiškálnej a hospodárskej situácie, a to aj z hľadiska vystavenia danej krajiny kríze a prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny.

(9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Írsko predložilo Komisii 28. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 8. septembra 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Írska[11]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Írsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(10) Írsko predložilo 4. mája 2022 svoj národný program reforiem na rok 2022 a 29. apríla 2022 svoj program stability na rok 2022 v súlade s lehotou stanovenou v článku 4 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2022 zohľadňujú aj polročné správy Írska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(11) Komisia 23. mája 2022 uverejnila správu o Írsku na rok 2022[12]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Írsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu prijatých Radou v rokoch 2019, 2020 a 2021, a na základe hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti sa zhodnotilo vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Írskom. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami vrátane výziev vyplývajúcich z invázie Ruska na Ukrajinu. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Írska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(12) Komisia vykonala v súvislosti s Írskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 23. mája 2022[13]. Komisia

---

11 Vykonávacie rozhodnutie Rady z 8. septembra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Írska (ST 11046/21 + ADD 1).

12 SWD(2022) 615 final.

13 SWD(2022) 634 final.

dospela k záveru, že v Írsku už neexistujú nerovnováhy súvisiace s vysokým súkromným, verejným a zahraničným dlhom. Dosiahol sa významný pokrok pri znižovaní verejnej a súkromnej zadlženosti, ako aj čistých zahraničných záväzkov, a to v období pred pandémiou aj od jej začiatku.

(13) Rada 20. júla 2020 odporučila Írsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo v rokoch 2020 a 2021 všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Podľa údajov overených Eurostatom sa deficit verejných financií Írska znížil z 5,1 % HDP v roku 2020 na 1,9 % HDP v roku 2021. V rámci reakcie fiškálnej politiky Írsko v roku 2021 podporovalo obnovu hospodárstva, pričom objem dočasných núdzových podporných opatrení klesol z 3,3 % HDP v roku 2020 na 2,7 % HDP v roku 2021. Opatrenia, ktoré Írsko prijalo v roku 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, boli väčšinou dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami. Podľa údajov overených Eurostatom bol verejný dlh v roku 2021 na úrovni 56,0 % HDP.

(14) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy v programe stability na rok 2022, je realistický. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2022 zvýši o 6,4 % a v roku 2023 o 4,4 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 5,4 % v roku 2022 a podobný rast HDP na úrovni 4,4 % v roku 2023, a to najmä v dôsledku nižšej súkromnej spotreby a nižších prognóz vývozu v roku 2022. Vláda vo svojom programe stability na rok 2022 očakáva, že celkový deficit sa v roku 2022 zníži na 0,4 % HDP a v roku 2023 sa zmení na prebytok na úrovni 0,2 %. Pokles v roku 2022 odráža najmä silný rast hospodárskej činnosti a ukončenie väčšiny núdzových opatrení. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP klesne v roku 2022 na 50,1 % a v roku 2023 na 46,3 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2022 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 0,5 % HDP v roku 2022 a prebytok na úrovni 0,4 % HDP v roku 2023. To je v súlade so saldom verejných financií predpokladaným v programe stability na rok 2022. V prognóze Komisie z jari 2022 sa počíta s podobným pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 50,3 % v roku 2022 a 45,5 % v roku 2023.

Na základe prognózy Komisie z jari 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP odhaduje na 6,6 %. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Írska.

(15) Vláda v roku 2022 postupne zrušila väčšinu opatrení prijatých v reakcii na krízu COVID-19, takže sa predpokladá, že objem dočasných núdzových podporných opatrení klesne z 2,7 % HDP v roku 2021 na 0,6 % HDP v roku 2022. Deficit verejných financií je ovplyvnený opatreniami prijatými na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energie, ktoré sa v prognóze Komisie z jari 2022

odhadujú na 0,2 % HDP v roku 2022 a 0,0 % HDP v roku 2023[14]. Tieto opatrenia pozostávajú najmä zo sociálnych transferov pre chudobnejšie domácnosti a zníženia nepriamych daní zo spotreby energie. Tieto opatrenia boli oznámené ako väčšinou dočasné. Ak však ceny energie zostanú zvýšené aj v roku 2023, niektoré z nich by sa mohli uplatňovať aj naďalej. Niektoré z týchto opatrení nie sú cielené, najmä platba na všetky domáce účty za elektrinu a celoplošné zníženie spotrebných daní. Deficit verejných financií je ovplyvnený aj nákladmi na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, pričom v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že v roku 2022 budú na úrovni 0,1 % HDP a v roku 2023 na úrovni 0,1 % HDP[15].

(16) Rada 18. júna 2021 odporučila, aby Írsko[16] v roku 2022 zachovalo podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a aby zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte a aby súčasne zvyšovalo investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

(17) Na základe prognózy Komisie z jari 2022, ako aj informácií uvedených v programe stability Írska na rok 2022 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2022 podporné a dosiahnu úroveň –0,3 % HDP, čo je v súlade s odporúčaním Rady[17]. Írsko plánuje pokračovať v podpore obnovy tým, že bude využívať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií v súlade s odporúčaním Rady. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti má byť v porovnaní s rokom 2021 naďalej stabilný. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,3 percentuálneho bodu[18]. Írsko preto plánuje v súlade s odporúčaním Rady zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2022 predstavovať všeobecne neutrálny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,0 percentuálneho bodu. Zahŕňa to dodatočný vplyv

---

14 Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

15 Predpokladá sa, že do konca roka 2022 sa celkový počet vysídlených osôb z Ukrajiny prichádzajúcich do EÚ postupne zvýši na 6 miliónov, pričom ich geografické rozloženie je odhadnuté na základe veľkosti existujúcej diaspóry, relatívneho počtu obyvateľov prijímajúceho členského štátu a skutočného rozmiestnenia vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci EÚ v marci 2022. Pokiaľ ide o rozpočtové náklady na osobu, odhady vychádzajú z mikrosimulačného modelu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Euromod, pričom sa zohľadňujú tak peňažné transfery, na ktoré ľudia môžu mať nárok, ako aj vecné dávky, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť.

16 Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 28).

17 Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

18 Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok vo výške 0,0 percentuálneho bodu HDP.

opatrení na riešenie hospodárskeho a sociálneho dosahu zvýšenia cien energie (0,2 % HDP).

(18) V prognóze Komisie z jari 2022 sa uvádza, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 za predpokladu nezmenenej politiky predstavovať 1,8 % HDP[19]. Predpokladá sa, že Írsko bude v roku 2023 naďalej využívať granty Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií na podporu obnovy. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti má byť v porovnaní s rokom 2022 naďalej stabilný. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023 predstavovať neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,0 percentuálneho bodu[20]. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,8 percentuálneho bodu. Zahŕňa to vplyv postupného rušenia opatrení na riešenie zvýšených cien energie (0,2 % HDP).

(19) V programe stability na rok 2022 sa očakáva, že saldo verejných financií dosiahne v roku 2024 prebytok vo výške 1,2 % HDP a do roku 2025 bude na úrovni 1,4 % HDP. Deficit verejných financií má teda počas časového rámca programu zotrvať pod úrovňou 3 % HDP. V týchto prognózach sa predpokladá strop rastu základných výdavkov na úrovni 5 % ročne. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa bude do roku 2025 znižovať, a to konkrétne na 43,8 % v roku 2024 a na 40,7 % v roku 2025. Na základe analýzy Komisie sa zdá, že riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby sú v strednodobom horizonte nízke.

(20) Očakáva sa, že celkový deficit dôchodkového systému sa v dlhodobom horizonte zvýši v dôsledku nárastu výdavkov na dôchodky zo 4,6 % HDP v roku 2019 na 7,6 % HDP v roku 2070. Nezávislý výbor pre dôchodky vydal niekoľko odporúčaní na podporu fiškálnej udržateľnosti štátneho dôchodkového systému.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Tieto reformy a investície prispievajú k riešeniu všetkých hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaniach pre danú krajinu, ktoré Rada v rámci európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020 adresovala Írsku, alebo ich významnej podskupiny, ako aj k plneniu všetkých odporúčaní pre danú krajinu vydaných pred dátumom prijatia plánu. Plán sa zameriava najmä na reformy a investície, ktoré uľahčujú zelenú a digitálnu transformáciu, ako aj na aktívnu podporu integrácie do trhu práce a zvyšovanie úrovne zručností. Investície takisto pomáhajú prednostne realizovať pripravené verejné investičné projekty, podporovať súkromné investície a využívať priamejšie nástroje financovania na stimuláciu výskumu a inovácií. Okrem toho plán obsahuje záväzky realizovať reformy v oblasti sociálneho a cenovo dostupného

[19] Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

[20] Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok vo výške 0,0 percentuálneho bodu HDP.

bývania, dôchodkov, zdravotnej starostlivosti a regulačných prekážok podnikania a zároveň sa v ňom zavádzajú opatrenia, ktoré by mali čiastočne riešiť výzvy súvisiace s bojom proti praniu špinavých peňazí a agresívnym daňovým plánovaním.

(22) Očakáva sa, že vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Írska prispeje k ďalšiemu pokroku v oblasti zelenej a digitálnej transformácie. Opatrenia na podporu cieľov v oblasti klímy predstavujú v Írsku 42 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu, zatiaľ čo opatrenia na podporu digitálnych cieľov predstavujú 32 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu. Plnohodnotné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti v súlade s príslušnými míľnikmi a cieľmi pomôže Írsku rýchlo sa zotaviť z dôsledkov krízy COVID-19 a zároveň posilní jeho odolnosť. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické zapojenie sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, ktorým sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

(23) Írsko zatiaľ nepredložilo partnerskú dohodu ani ostatné programové dokumenty politiky súdržnosti[21]. V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 musí Írsko pri programovaní fondov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zohľadniť príslušné odporúčania pre danú krajinu. Predstavuje to predpoklad na zlepšenie účinnosti a maximalizáciu pridanej hodnoty finančnej podpory, ktorá sa má získať z fondov politiky súdržnosti, ako aj podporu koordinácie, komplementárnosti a koherentnosti medzi týmito fondmi a inými nástrojmi a fondmi Únie. Úspešné vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj programov politiky súdržnosti závisí aj od odstránenia prekážok brániacich investíciám na podporu zelenej a digitálnej transformácie a vyváženého územného rozvoja.

(24) Nad rámec hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti, Írsko čelí viacerým ďalším výzvam súvisiacim s obehovým hospodárstvom a odpadovými vodami. Írsko má takmer o 25 % vyššiu produkciu odpadu, než je priemer EÚ, na základe čoho je piatym najväčším producentom komunálneho odpadu na obyvateľa v EÚ. Pokrok dosiahnutý v oblasti zvyšovania miery recyklácie sa v posledných rokoch spomalil, zatiaľ čo spaľovanie sa výrazne zvýšilo. Obehové využívanie materiálov dosahovalo v Írsku v roku 2020 úroveň 1,8 %, čo je výrazne pod priemerom EÚ na úrovni 12,8 %. Írsko potrebuje viac stimulov a investícií na vykonávanie ambicióznejšej stratégie v oblasti nakladania s odpadom a obehového hospodárstva, pričom by sa zároveň malo zabrániť vytváraniu nadmernej spaľovacej kapacity. Treba vyvinúť väčšie úsilie na podporu obehových obchodných modelov, ktoré pokrývajú celý životný cyklus materiálov, s cieľom obmedziť množstvo odpadu a znížiť spotrebu zdrojov. Hoci sa dosiahol určitý pokrok pri uľahčovaní investícií do nakladania s odpadovými vodami, v Írsku sa v súlade s právnymi predpismi EÚ spracúva menej ako 50 % odpadových vôd.

[21] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

Najvýznamnejšie narušenie kvality povrchových vôd v Írsku vyplýva z nadmerného obsahu živín pochádzajúceho z neupravených odpadových vôd, ako aj z poľnohospodárstva. Je potrebná značná modernizácia infraštruktúry, ako aj solídnejší prístup ku kontrole kontaminácie vody z poľnohospodárskych činností. Primeraná infraštruktúra odpadových vôd je takisto kľúčom k zlepšeniu kvality života a zdravotných podmienok širokej verejnosti. Okrem toho primeraná infraštruktúra odpadových vôd pomáha zlepšovať regionálny rozvoj, prispieva k udržateľnému rastu a tvorbe pracovných miest a je prospešná pre cestovný ruch.

(25) Vzhľadom na mandát hláv štátov, resp. predsedov vlád EÚ, ktorý je stanovený vo vyhlásení z Versailles, je cieľom plánu REPowerEU čo najskôr ukončiť závislosť Európskej únie od dovozu fosílnych palív z Ruska. Na tento účel sa v dialógu s členskými štátmi určujú najvhodnejšie projekty, investície a reformy na vnútroštátnej a regionálnej úrovni a na úrovni EÚ. Cieľom týchto opatrení je znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a prejsť na dovoz fosílnych palív z iných krajín, než je Rusko.

(26) Podľa údajov z roku 2020 Írsko nedováža ropu a plyn z Ruska. Závislosť Írska od ruského uhlia (22 % dovozu uhlia) je nižšia ako priemer EÚ a podiel tuhých fosílnych palív v energetickom mixe (7,6 %) je tiež nižší ako priemer EÚ. Hoci sa Írsko v porovnaní s priemerom EÚ vyznačuje obmedzenejšou expozíciou voči ruskej rope a plynu, súčasná geopolitická situácia a vysoké ceny energie zvyšujú naliehavosť potreby, aby zintenzívnilo svoje úsilie o splnenie cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie stanovených v národnom energetickom a klimatickom pláne. Akčný plán Írska v oblasti klímy zahŕňa ambiciózny cieľ transformácie energetického systému krajiny do roku 2030. Írsko tak bude môcť v rokoch 2018 až 2030 dosiahnuť 51 % zníženie celkových emisií skleníkových plynov. Táto transformácia a potrebné reformy budú mať značný rozsah – od zabezpečenia nevyhnutných verejných a súkromných investícií až po včasné plnenie záväzkov. Na plné využitie obnoviteľných zdrojov energie a dosiahnutie cieľov Írska v oblasti klímy je potrebná komplexná modernizácia írskej energetickej infraštruktúry. Vytvorenie investičného rámca, ktorý prispeje k uľahčovaniu a stimulácii investícií do prechodu na zelenú energiu, bude kľúčom k zníženiu závislosti od fosílnych palív. Pokiaľ ide o obnoviteľné zdroje energie, v systéme plánovania a udeľovania povolení pretrvávajú problémy, najmä pokiaľ ide o dlhé trvanie postupov udeľovania povolení na plánovanie a zdĺhavé a nákladné odvolacie konania. Zlepšenie efektívnosti systému plánovania a udeľovania povolení zabezpečením dostupnosti primeraných zdrojov vo všetkých fázach procesu plánovania a zefektívnením celkového rámca by mohlo urýchliť rozsiahly vývoj a zrýchliť tak zelenú transformáciu. Okrem toho z hľadiska obmedzenia preťaženia bude mať kľúčový význam rozšírenie a posilnenie elektrizačnej sústavy a podporná infraštruktúra na kľúčových miestach. Väčšiu bezpečnosť dodávok energie podporia najmä nové prepojovacie vedenia na prenos elektriny do susedných krajín. Zároveň bude treba zvýšiť uskladňovaciu kapacitu a hromadné zavádzanie nabíjacích staníc pre elektrické vozidlá. Pri diverzifikácii energetického mixu by ďalej pomohlo aj vypracovanie národnej stratégie pre vodík z obnoviteľných zdrojov.

(27) Opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti budú zohrávať kľúčovú úlohu pri znižovaní spotreby energie. Vysoké úspory energie sú nevyhnutné nielen na splnenie cieľov Írska v oblasti klímy, ale aj celoúnijného cieľa znížiť čisté emisie skleníkových plynov o 55 %. Zatiaľ čo akčný plán v oblasti klímy je na správnej ceste, v znižovaní

emisií skleníkových plynov Írsko dosiaľ zaostávalo. Uplatňovaním zásady prvoradosti energetickej efektívnosti a presadzovaním výrazných úspor energie v budovách by Írsko mohlo znížiť svoju závislosť od dovozu energie. Ak by bolo v krajine viac elektrických vozidiel, namiesto odkázanosti na dovoz palív by sa mohla využívať domáca výroba elektriny. Keďže akčný plán v oblasti klímy zahŕňa cieľ dosiahnuť na írskych cestách do roku 2030 počet jeden milión elektrických vozidiel, je potrebná výrazná miera zavádzania elektrických nabíjacích staníc. Na to, aby Írsko dosiahlo súlad s cieľmi balíka „Fit for 55“, bude potrebné ďalšie zvýšenie ambícií v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, väčšieho využívania obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovania energetickej efektívnosti.

(28) Hoci zrýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite a odklonu od fosílnych palív bude mať v niektorých odvetviach za následok značné náklady na reštrukturalizáciu, Írsko môže v rámci politiky súdržnosti využiť Mechanizmus spravodlivej transformácie, aby zmiernilo sociálno-ekonomický dosah tohto prechodu v najviac zasiahnutých regiónoch. Írsko môže okrem toho využiť Európsky sociálny fond plus na zlepšenie pracovných príležitostí a posilnenie sociálnej súdržnosti.

(29) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2022 a jej stanovisko[22] je zohľadnené v odporúčaní 1, ktoré je uvedené ďalej.

(30) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti prijali opatrenia, ktorými vykonajú odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny. V prípade Írska je to zohľadnené najmä v ďalej uvedených odporúčaniach 1 a 2,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Írsko v rokoch 2022 a 2023 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. v roku 2023 zabezpečiť, aby bol rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a firmy, ktoré sú najviac ohrozené zvýšením cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny; byť pripravené prispôsobiť súčasné výdavky vyvíjajúcej sa situácii; zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, a to aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, RePowerEU a iných fondov EÚ; v období po roku 2023 uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií; riešiť očakávané zvýšenie výdavkov na dôchodky súvisiacich so starnutím obyvateľstva zabezpečením fiškálnej udržateľnosti štátneho dôchodkového systému;

2. pokračovať vo vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti v súlade s míľnikmi a cieľmi uvedenými vo vykonávacom rozhodnutí Rady z 8. septembra 2021; predložiť programové dokumenty politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 s cieľom dokončiť príslušné rokovania s Komisiou a následne začať s ich uplatňovaním;

3. zamerať úsilie na posilnenie obehového hospodárstva; predovšetkým rozvíjať infraštruktúru aj politiky na predchádzanie vzniku odpadu a zvyšovanie opätovne

[22] Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

použitého a recyklovaného obsahu a vytvoriť účinnejší systém triedeného zberu recyklovateľného odpadu vrátane biologicky rozložiteľného odpadu; podporovať bezpečnejšie a čistejšie okruhy odpadových vôd;

4. znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív; urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov, najmä veternej energie na mori, a to aj zavedením reforiem na zlepšenie efektívnosti systému plánovania a udeľovania povolení, najmä skrátením trvania postupov; modernizovať energetickú infraštruktúru, a to aj pokiaľ ide o uskladňovanie; zabezpečiť rýchlu realizáciu hĺbkovej modernizácie budov; urýchliť elektrifikáciu dopravy, a to aj inštaláciou nabíjacích zariadení.

V Bruseli

Za Radu
predseda